

Spis treści

1. Wstęp	5
1.1. Filmoterapia – terapia przez sztukę filmową	5
1.2. Teatrotterapia – terapia przez sztuki teatralne	5
2. Podróże filmowe	7
2.1. Kino... to więcej niż film! – wskazówki, jak zaznajomić przedszkolaka z kinowym światem	7
2.2. Wokół klasyki polskiej animacji dla dzieci	10
2.3. Fajny czy niefajny, czyli jak zostać małym krytykiem filmowym	15
2.4. Podróż w poszukiwaniu przyjaźni	20
2.5. Jak powstaje film, czyli jak sprytnie zmontować ekipę filmową w przedszkolu	28
2.6. Na planie filmowym, czyli słów kilka o tym, jak kręciliśmy film w przedszkolu	34
2.7. Jak zostać kulturalnym widzem, czyli kilka słów o kinowym savoir-vivre	40
3. Podróże teatralne	46
3.1. Podróż 1. Co wiemy o teatrze? ABC małego widza	46
3.2. Podróż 2. W teatrze bez aktorów – poznajemy urok teatru lalek	55
3.3. Podróż 3. Kurtyna w górę, czyli mali aktorzy na scenie	64
3.4. Podróż 4. Grać rolę czy być w roli – inspirujący świat dramy	72
4. Literatura	82

Autorki

Agnieszka Bukowińska

Pedagog, nauczyciel dyplomowany Przedszkola nr 8 w Piasecznie.

Joanna Fronczak

Kamila Olga Stępień-Rejszel

Autorka wielu treningów i warsztatów z zakresu opieki nad dzieckiem, rozwoju osobistego rodzica, efektywnej komunikacji oraz psychologii; członkini Polskiego Stowarzyszenia Pedagogicznego oraz Polskiego Stowarzyszenia Suicydologicznego.

1. Wstęp

1.1. Filmoterapia - terapia przez sztukę filmową

Filmoterapia to forma bezpośrednio wywodząca się z biblioterapii i wykorzystująca ten sam mechanizm: prezentację trudnych sytuacji i utożsamianie się z przeżywającymi je postaciami.

Z reguły traktuje się oglądanie filmów jako rozrywkę. Jest to forma swoistego relaksu i wytchnienia, stanowi także źródło emocji – zarówno pozytywnych, jak i negatywnych. Często twierdzi się, iż w filmach jest zbyt dużo przemocy wzbudzającej agresję. Zwolennicy filmoterapii stoją jednak na stanowisku, iż skoro film może oddziaływać źle, może również mieć właściwości lecznicze i modelować w ludziach zachowania właściwe i pożądane.

Rozpoczynając pracę z filmem, należy przede wszystkim znać jego treść. Proponując dzieciom jego obejrzenie, terapeuta musi dokładnie wiedzieć, jakich problemów film dotyczy i znać cele, które chce osiągnąć. Nigdy nie może to być propozycja przypadkowa i nieprzemyślana. Dorosły musi przewidywać możliwe skutki oddziaływania filmu. Po obejrzeniu filmu można zadać dziecku pytania dotyczące jego treści oraz emocji, jakie wywołał. Warto zachęcić dziecko, by opowiedziało o bohaterze, scharakteryzowało jego problem, by spróbowało rozpoznać i określić emocje, jakie odczuwał, a także sposób, w jaki rozwiązał swój problem. Dziecko może też podjąć próbę poszukania innych sposobów rozwiązania problemu i podpowiedzieć je bohaterowi. Można poprosić, by dziecko opowiedziało, czy film mu się podobał czy nie i dlaczego, a także jakie emocje w nim wywołał.

1.2. Teatrotterapia - terapia przez sztuki teatralne

Teatr to medium, w którym dokonuje się synteza sztuk i dlatego jego działanie terapeutyczne może być wzmocnione przez nałożenie się różnych form aktywności artystycznej. Specyfiką teatru jest możliwość prawdziwego przeżywania emocji w świecie stworzonej fikcji scenicznej (może być odbiciem autentycznych doświadczeń). W wyniku procesu twórczego następuje odreagowanie nagromadzonych emocji, zostaje uaktywniona sfera komunikacji, zwiększa się poziom samoakceptacji.

W teatrotterapii wyróżnia się trzy formy:

- psychodramę (wykorzystywana w psychiatrii),
- pantomimę,
- dramę (wykorzystywane w pedagogice).

Głównymi celami dramy są: kształcenie wrażliwości dzieci, doskonalenie umiejętności wyrażania uczuć, uświadamianie dzieciom własnej odrębności, wyrabianie szacunku wobec innych osób, niejednokrotnie różniących się od nas.

Odbiorcami mogą być dzieci zarówno pełnosprawne, jak i niepełnosprawne (zarówno umysłowo, jak i fizycznie).

W dramie wykorzystywane są następujące techniki:

- **hasło** – technika wprowadzająca uczestników w temat zajęć;
- **stop-klatka** – zatrzymanie akcji w znaczącym momencie i dokonanie jej analizy wspólnie z uczestnikami;
- **rzeźba** – tworzenie kompozycji z osób, uczestników zabawy;
- **informacja zwrotna** – odpowiedni sposób reagowania prowadzącego polegający na pełnej akceptacji;
- **rola** – maska przyjmowana przez uczestnika, pozwalająca mu na bezpieczne doświadczanie i zmianę zachowań na przynoszące lepsze skutki społeczne czy emocjonalne; w dramie dziecko nie udaje roli, ale jest w niej, decydując samodzielnie o tym, co i w jaki sposób chce zmienić;
- **marsze fabularne** – służące przedstawianiu za pomocą pantomimy sytuacji z życia; powstrzymywanie się przed ekspertyzą, niereagowanie na błędy popełniane przez uczestników, aż do momentu podsumowania działań; metoda stosowana w agresji, nieśmiałości i specyficznych trudnościach w nauczaniu.

Joanna Fronczak